

Ekstrem Sporcuların Spor Yaralanma Kaygı Düzeyi ile Karar Verme Stilllerinin Araştırılması

Ömer ŞENEL¹, Zekiye ÖZKAN², Necip ARMAN³, Mustafa BİNGÖL⁴

DOI: <https://doi.org/10.38021asbid.1288603>

ORJİNAL ARAŞTIRMA

¹Gazi Üniversitesi/ Spor Bilimleri Fakültesi/ Antrenörlük Eğitimi/ Ankara/Türkiye

²Yüzüncü Yıl Üniversitesi/ Beden Eğitimi Spor Yüksek Okulu/ Spor Yöneticiliği/Van/Türkiye

³Gazi Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü /Antrenman ve Hareket Programı/ Ankara/Türkiye

⁴Yüzüncü Yıl Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu/Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü/Van/Türkiye

Sorumlu Yazar:
Necip ARMAN
neciparman@gmail.com

Öz

Çalışma, ekstrem spor branşıyla uğraşan sporcuların sporda yaralanma kaygı düzeylerini ve karar verme stillerini farklı değişkenlere göre araştırmak amacıyla yapılmıştır. Bu araştırmaya 339 sporcu gönüllü olarak katılmıştır. Melbourne Karar Verme ve Sporda Yaralanma Kaygı Ölçeği kullanılmıştır. Veriler Kolmogorov-Smirnov testi ile değerlendirilmiş ve dağılım normal olmadığı için nonparametrik testlerden ikili karşılaştırmalar için Mann-Whitney U, ikiden fazla karşılaştırmalar için Kruskal Wallis ve korelasyon için Sperman analizi yapılmıştır. Bulgular değerlendirildiğinde; cinsiyet değişkenine göre karar vermede öz saygı puanı erkeklerde yüksek bulunmuştur. Panik karar verme stilini kadınlar daha fazla kullanmaktadırlar. Dikkatli, kaçınan ve erteleyici karar verme stillerinde ise cinsiyetler arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Cinsiyete göre sporda yaralanma kaygısında acı çekme kaygısı kadınlarda daha yüksek bulunurken ($p<0,05$), diğer alt boyutlarda ve toplam puanlarda anlamlı farklılık bulunmamıştır. Medeni durum değişkenine göre karar vermede öz saygı puanı evlilerde yüksektir. Bekarlar erteleyici ve panik karar verme stilini daha fazla kullanmaktadırlar ($p<0,05$). Medeni durum değişkenine göre dikkatli ve kaçınan karar verme stilleri ile spor yaralanma kaygı ölçeği alt boyutları ve toplam puanları arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Daha önce sakatlık yaşanma durumu ile karar vermede öz saygı puanı ve stiller arasında anlamlı farklılık bulunmazken ($p>0,05$), spor yaralanma kaygısı alt boyutlarından yeniden yaralanma kaygısı arasında anlamlı farklılık bulunmuştur.

Sonuç olarak, ekstrem sporcularının karar verme ve spor yaralanma kaygı durumlarının cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum gibi birçok değişkenden etkilendiği söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Ekstrem Spor, Karar Verme, Yaralanma Kaygısı.

Investigation of Sports Injury Anxiety Levels and Decision-Making Styles of Extreme Athletes

Abstract

This study was conducted to investigate the sports injury anxiety levels and decision-making styles of athletes engaged in extreme sports according to different variables. 339 athletes voluntarily participated in this research. The Melbourne Decision Making and Sports Injury Anxiety Scale was used. The data were evaluated with the Kolmogorov-Smirnov test, and since the distribution was not normal, Mann-Whitney U analysis for pairwise comparisons, Kruskal Wallis analysis for more than two comparisons, and Sperman analysis for correlation were performed from nonparametric tests. When the findings are evaluated; According to the gender variable, the self-esteem score in making decisions was found to be high in men. Women use panic decision making style more. There was no significant difference between genders in mindful, avoidant and procrastinating decision-making styles. According to gender, while the anxiety of suffering injury in sports was higher in women ($p<0.05$), no significant difference was found in other sub-dimensions and total scores. According to the marital status variable, the self-esteem score is higher in married people. Singles use procrastination and panic decision making style more ($p<0.05$). According to the marital status variable, there was no significant difference between the careful and avoidant decision-making styles and the sub-dimensions and total scores of the sports injury anxiety scale ($p>0.05$). While there was no significant difference between previous injury experience and decision-making self-esteem scores and styles ($p>0.05$), a significant difference was found between re-injury anxiety, one of the sub-dimensions of sports injury anxiety. As a result, it can be said that the decision-making and sports injury anxiety of extreme athletes are affected by many variables such as gender, educational status, and marital status.

Keywords: Extreme Sports, Decision Making, Injury Anxiety.

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:
27.04.2023

Kabul Tarihi:
31.07.2023

Online Yayın Tarihi:
29.10.2023

Giriş

Ekstrem sporlar, günümüzde spor faaliyetleri içerisinde dünya çapında önemli bir yer almaktadır. Takım ve bireysel sporlarda katılımcı sayısında son yıllarda azalma görülürken, ekstrem sporlarda katılımcı sayısı artmıştır (Brymer ve Schweitzer, 2013). 1970'lerden bu yana ekstrem sporlara katılım uluslararası alanda hızla artmaktadır (Sharma vd., 2015).

Ekstrem sporcular sakatlanma ya da ölüm riskini göze alarak bu sporları yapmak için çaba harcamaktadırlar. Sporcuların uzun yıllar bu spor branşı ile uğraşmaları sonucunda sosyalleşme ve deneyim açısından kazanımlar elde etmelerini sağlamaktadır. Bu spor branşını sağlıklı sürdürme de korku gibi birçok faktörü kontrol etmek etkili olmaktadır.

Ekstrem sporcular, korkuyu bir arkadaş olarak benimseyerek ve kabullenerek farklı bir boyuta getirerek deneyimlemektedirler (Brymer ve Schweitzer, 2013). Bu spor branşındaki sporcular her aktiviteye katılım sırasında doğayla temas ettiklerinde üst düzeyde korku yaşamaktadırlar (Brymer ve Oades, 2009). Katılımcının hız, yükseklik, derinlik, doğal olaylar gibi geniş çapta fiziksel ve zihinsel zorluklara maruz kaldığı bu spor branşı, çoğunlukla risklerin ve aşırı dayanıklılığın ön planda olduğu aktiviteleri içermektedir (Gyim Othy ve Mykletun 2004; Akt. Raggiotto vd., 2020). Ekstrem spor, insan deneyiminin bir sınırı olarak ortaya çıkmıştır ve kişilerde risk, korku ve ölümle sonuçlanabilecek derin kaygılara sebep olmaktadır (Brymer ve Schweitzer, 2017).

Genel bir tanımla kaygı, bir uyarana bağlantılı ya da bağlantısız korku ve endişe ile belirli olan, nörokimyasal, nöroendokrin, davranışsal yanıtları tetikleyen emosyonel durum olarak ifade edilmektedir (Aydın, 2017). Belirli bir düzeyde sporla ilgili performans kaygısı makul görülebilir, ancak aşırı kaygı bu performansı olumsuz etkileyebilir (Patel vd., 2010). Spor yaralanma kaygısı yaralanma olasılığının ortaya çıkmasına bağlı, bu duruma bilişsel veya somatik kaygı ile cevap verme yönelimi olarak ifade edilebilir. Aynı zamanda, spor sakatlığı kaygısı yaşayan bir sporcunun; daha önce sakatlık yaşaması, yaşanan sakatlığın boyutu, tekrar spora dönüş sağlanmasındaki süreç ve diğer farklı yaralanmaya bağlı faktörlerden etkilenebileceği belirtilmektedir (Smith ve Smoll, 1990; Budak vd., 2020). Ekstrem spor branşında sporcuların karar verme sürecini sağlıklı değerlendirmesi hayati öneme sahiptir. Psikolojik faktörlere odaklanan araştırmalar bu önemi pekiştirmektedir (Altay, Baştuğ ve Arıkan, 2018; Tatal vd., 2022; Yarayan vd., 2022; Yarayan vd., 2023; Gülşen vd., 2023). Sánchez vd. (2009), karar vermeyi farklı olası eylemlerden bilinçli olarak seçim yapmak olarak tanımlamaktadır. Ayrıca, mevcut seçenekler arasından en uygun olanı tercih etmedir (Tekin vd., 2009; Tekin ve Ehtiyar, 2010), aynı zamanda var olan şüphe ve belirsizlikleri de uygun bir şekilde azaltma sürecidir (Tekin vd., 2009). Spor karar vermede mükemmel fırsatlar

sunmaktadır. Spor branşı içinde farklı görevlerde bulunan kişiler örneğin antrenör, sporcular, farklı karar verme mekanizmalarını geliştirebilirler (Johnson, 2006). Karar verme; ekonomi, psikoloji, spor bilimi vb. birçok alanda araştırılmıştır. Karar verme sürecini anlamak problem çözmeye, mevcut seçenekler arasından seçim yapmaya, alternatifler üretmeye ve sonuca odaklanmada en iyi seçeneğe ulaşmaya yardım eder (Marasso vd., 2014). Kişilerin yaşantıları, yakın çevreden gelen yüklenmeler, farklı karar verme stillerini ortaya çıkarmaktadır (Deniz ve Avşaroğlu, 2014). Sporcuların sportif başarıları ile karar verme becerileri arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır (Egesoy vd., 1999). Bundan dolayı sporcular sürekli karar verme süreciyle karşı karşıya kalmaktadırlar ve aynı zamanda karar verme aşamasındaki tercihleri başarılı olmalarında etkilidir (Güvendi vd., 2018).

Literatürde ekstrem spor branşı ile ilgili çok fazla çalışmaya rastlanmamıştır. Ülkemizde ve dünyada ekstrem sporlara olan ilgi artmaktadır. Bu spor branşında yaralanma kaygısı ve karar verme önemli görülmektedir. Çalışma, ekstrem spor branşıyla uğraşan sporcuların karar verme stilleri ile sporda yaralanma kaygı düzeylerini farklı değişkenlere göre araştırmak amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, tarama modeli kullanılmıştır. “Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2017).”

Çalışma Grubu

Araştırmada yer alan katılımcılar ekstrem spor branşlarıyla ilgilenen bireylerden oluşmaktadır. Türkiye’de aktif olarak ekstrem sporla ilgilenen 115 kadın, 224 erkek ekstrem sporcu çalışmaya katılmıştır. Araştırma 2022 yılının bahar döneminde gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada araştırmacılar tarafından katılımcılara yönelik kişisel bilgi formu oluşturulmuştur. Ayrıca Spor Yaralanma Kaygı Ölçeği ve Melbourne Karar Verme Ölçeği uygulanmıştır.

Spor Yaralanma Kaygı Ölçeği

Bu çalışmada kullanılan Sporda Yaralanma Kaygı Ölçeği Rex ve Metzler (2016) tarafından

geliştirilmiş, Caz vd. (2019) ise Türkçe'ye uyarlamışlardır. Beşli likert şeklinde, on dokuz maddeden ve altı alt boyuttan oluşmaktadır. Sporda Yaralanma Kaygı Ölçeği'nde, sporculuk yeteneğini kaybetme, zayıf algılanma, acı çekme, hayal kırıklığına uğratma, yeniden yaralanma ve sosyal desteği kaybetme kaygısı şeklindedir. Puan yükseldikçe sporcunun yaralanma kaygısının arttığı ifade edilmektedir (Caz vd., 2019).

Melbourne Karar Verme Ölçeği

Mann vd. (1998) geliştirmiş olduğu ve Deniz (2004) tarafından Türkçeye uyarlanan Karar Verme Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek iki bölüme ayrılmaktadır. Birinci bölümde, karar vermede öz saygı değerlendirilmektedir. İkinci bölümde ise, dikkatli, kaçınan, erteleyici ve panik karar verme stili olmak üzere 4 boyutta değerlendirilmektedir.

Verilerin Analizi

İstatistik analiz programı (SPSS 22.0) kullanılarak elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov testi ile değerlendirilmiş, veriler parametrik test koşullarını sağlamadığı için ikili grup karşılaştırmalarında Mann-Whitney U, ikiden fazla grup karşılaştırmalarında Kruskal Wallis test analizi kullanılmıştır. Korelasyon analizi Spearman ile yapılmıştır.

Bulgular

Tablo 1

Ekstrem Sporcularının Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişkenler	Kategori	f	%
Medeni Durum	Bekar	206	60.8
	Evli	133	39.2
Eğitim Durumu	Lise	69	20.4
	Lisans	205	60.6
	Lisansüstü	65	19.0
Meslek	Kamuda	110	32.4
	Özel Sektör	96	28.3
	Öğrenci	60	17.7
	Çalışmayan	20	5.9
	Diğer	53	15.6
Gelir Durumu	Gelir Giderden Az	69	20.4
	Gelir Gidere Eşit	163	48.1
	Gelir Giderden Az	107	31.6
Spor Branşı	Dağcılık	150	44.2
	Tırmanış	41	12.1
	Yamaç Paraşütü	10	2.9
	Doğa Yürüyüşü	46	13.6
	Dağcılık-Tırmanış-Doğa Yürüyüşü	40	11.8
	Diğer	52	15.3
Toplam		339	100,0

Tablo 2

Cinsiyet Değişkenine Göre Karar Verme Ölçeğinin Alt Boyutlarının Mann-Whitney U Testi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	P
Karar Vermede Öz Saygı	Erkek	224	181,55	40657,50	10292,50	,002*
	Kadın	115	141,50	16962,50		
Dikkatli Karar Verme Stili	Erkek	224	175,06	39212,50	11747,50	,168
	Kadın	115	160,15	18417,50		
Kaçıngan Karar Verme Stili	Erkek	224	168,64	37774,50	12574,50	,718
	Kadın	115	172,66	19855,50		
Erteleyici Karar Verme Stili	Erkek	224	165,97	37176,50	11976,50	,285
	Kadın	115	177,86	20453,50		
Panik Karar Verme Stili	Erkek	224	159,34	35691,50	10491,50	,005*
	Kadın	115	190,77	21938,50		

*p<0,05

Tablo 2' ye göre erkeklerde karar vermede öz saygı puanı kadınlara göre anlamlı olarak yüksektir(p<0,05). Kadınlarda panik karar verme stili erkeklere göre anlamlı olarak yüksek bulunmuştur (p<0,05). Diğer stillerde anlamlı farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

Tablo 3

Cinsiyet Değişkenine Göre Spor Yaralanması Kaygı Ölçeğinin Alt Boyutlarının Mann-Whitney U Testi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	P
Sosyal Desteği Kaybetme Kaygısı	Erkek	224	170,15	38114,00	12846,50	,968
	Kadın	115	169,70	19516,00		
Yeniden Yaralanma Kaygısı	Erkek	224	166,59	37316,00	12116,00	,369
	Kadın	115	176,64	20314,00		
Hayal Kırıklığına Uğratma Kaygısı	Erkek	224	170,34	38157,00	12803,00	,927
	Kadın	115	169,33	19473,00		
Acı Çekme Kaygısı	Erkek	224	159,31	35686,50	10486,50	,005*
	Kadın	115	190,81	21943,50		
Zayıf Algılanma Kaygısı	Erkek	224	168,59	37764,00	12564,00	,705
	Kadın	115	172,75	19866,00		
Yeteneğini Kaybetme Kaygısı	Erkek	224	168,95	37844,50	12644,00	,781
	Kadın	115	172,05	19785,50		
SYKÖ-TOPLAM	Erkek	224	165,80	37139,00	11939,00	,270
	Kadın	115	178,18	20491,00		

*p<0,05

Tablo 3'te cinsiyet değişkeni ile acı çekme kaygısı arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir (p<0,05). Kadınların acı çekme kaygı puanları daha yüksek bulunmuştur. Spor yaralanma kaygısı toplam puanında ve diğer alt boyutlarda farklılık tespit edilmemiştir (p>0,05).

Tablo 4

Sakatlık Yaşama Durumuna göre Spor Yaralanması Kaygı Ölçeği Alt Boyutlarının Mann-Whitney U Testi ile Karşılaştırılması

Değişkenler		N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	P
Sosyal Desteği Kaybetme Kaygısı	Evet	90	172,04	15483,50	11021,50	,814
	Hayır	249	169,26	42146,50		
Yeniden Yaralanma Kaygısı	Evet	90	190,88	17179,50	9325,50	,018*
	Hayır	249	162,45	40450,50		
Hayal Kırıklığına Uğratma Kaygısı	Evet	90	162,49	14624,00	10529,00	,388

	Hayır	249	172,71	43006,00		
Acı Çekme Kaygısı	Evet	90	165,82	14923,50	10828,50	,633
	Hayır	249	171,51	42706,50		
Zayıf Algılanma Kaygısı	Evet	90	162,09	14588,50	10493,50	,361
	Hayır	249	172,86	43041,50		
Yeteneğini Kaybetme Kaygısı	Evet	90	181,65	16348,50	10156,50	,184
	Hayır	249	165,79	41281,50		
SYKÖ-TOPLAM	Evet	90	174,43	15698,50	10806,50	,617
	Hayır	249	168,40	41931,50		

*p<0,05

Tablo 4' e göre daha önceden sakatlık yaşama durum değişkeninde, yeniden yaralanma kaygı boyutunda anlamlı fark bulunmaktadır (p<0,05). Daha önce sakatlık yaşayanların yeniden yaralanma kaygısı daha yüksek bulunmuştur. Spor yaralanma kaygısı toplam ve diğer alt boyut puanlarında anlamlı fark bulunmamaktadır.

Tablo 5

Eğitim Durumu Değişkenine Göre Karar Verme Ölçeği Alt Boyutlarının Kruskal-Wallis Testi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Gruplar	N	Sıra Ort.	X ²	Sd	P	Fark
Karar Vermede Öz Saygı	Lise	69	135,54	11,137	2	,004*	1-3, 1-2
	Lisans	205	178,87				
	Lisansüstü	65	178,62				
Dikkatli Karar Verme Stili	Lise	69	154,72	2,682	2	,262	
	Lisans	205	175,98				
	Lisansüstü	65	167,37				
Kaçınan Karar Stili	Lise	69	195,75	6,137	2	,046*	1-2
	Lisans	205	162,73				
	Lisansüstü	65	165,58				
Erteleyici Karar Verme Stili	Lise	69	197,84	7,293	2	,026*	1-2
	Lisans	205	161,61				
	Lisansüstü	65	166,90				
Panik Karar Verme Stili	Lise	69	212,49	17,162	2	,000*	1-2, 3-1
	Lisans	205	156,83				
	Lisansüstü	65	166,43				

*p<0,05

Tablo 5' e göre; eğitim durumu değişkeni değerlendirildiğinde karar vermede öz saygı puanında lisans mezunları lehine anlamlı fark bulunmaktadır (p<0,05). Kaçınan, erteleyici ve panik karar verme stili puanında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir (p<0,05). Kaçınan, erteleyici, panik karar verme stillerinde ise lise mezunlarının puanı daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 6

Eğitim Durumu Değişkenine Göre Sporda Yaralanma Kaygısı Ölçeği Alt Boyutlarının Kruskal-Wallis Testi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Gruplar	N	Sıra Ort.	X ²	Sd	P	Fark
Sosyal Desteği Kaybetme Kaygısı	Lise	69	176,33	,401	2	,818	
	Lisans	205	167,89				
	Lisansüstü	65	169,95				
Yeniden Yaralanma Kaygısı	Lise	69	141,65	9,896	2	,007*	1-3
	Lisans	205	171,88				
	Lisansüstü	65	194,18				
Hayal Kırıklığına Uğratma Kaygısı	Lise	69	194,39	5,567	2	,062	
	Lisans	205	163,89				

	Lisansüstü	65	163,38			
Acı Çekme Kaygısı	Lise	69	166,09	,751	2	,687
	Lisans	205	173,60			
	Lisansüstü	65	162,80			
Zayıf Algılanma Kaygısı	Lise	69	184,83	2,737	2	,254
	Lisans	205	163,55			
	Lisansüstü	65	174,60			
Yeteneğini Kaybetme Kaygısı	Lise	69	155,42	3,418	2	,281
	Lisans	205	169,69			
	Lisansüstü	65	186,45			
SYKÖ-TOPLAM	Lise	69	173,80	,957	2	,620
	Lisans	205	165,98			
	Lisansüstü	65	178,65			

*p<0,05

Tablo 6 incelendiğinde katılımcıların eğitim durumu değişkeninde yeniden yaralanma kaygı puanlarında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir (p<0,05). Lisansüstü eğitime sahip olan katılımcıların yeniden yaralanma kaygı puanları daha yüksek bulunmuştur. Spor yaralanması kaygısı ve diğer alt boyutlarda anlamlı fark bulunmamıştır (p>0,05).

Tablo 7

Gelir Durumu Değişkenine Göre Karar Verme Ölçeği Alt Boyutlarının Kruskal-Wallis Testi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Gruplar	N	Sıra Ort.	X ²	Sd	P	Fark
Karar Vermede Öz Saygı	Az	69	150,35	6,901	2	,032*	1-3
	Eşit	163	166,44				
	Fazla	107	188,09				
Dikkatli Karar Verme Stili	Az	69	146,10	6,197	2	,045*	1-3
	Eşit	163	172,39				
	Fazla	107	181,77				
Kaçınan Karar Stili Erteleyici	Az	69	175,33	9,204	2	,010*	3-2
	Eşit	163	182,96				
	Fazla	107	146,83				
Erteleyici Karar Verme Stili	Az	69	170,64	2,459	2	,292	
	Eşit	163	177,33				
	Fazla	107	158,43				
Panik Karar Verme Stili	Az	69	192,38	9,999	2	,007*	3-1
	Eşit	163	175,34				
	Fazla	107	147,43				

*p<0,05

Tablo 7 incelendiğinde gelir durumu yüksek olanlarda karar vermede öz saygı puanı diğer gruplara göre yüksek bulunmuştur (p<0,05). Gelir değişkenine göre, dikkatli, kaçınan ve panik karar verme stili puanında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (p<0,05). Erteleyici karar verme stili puanında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (p>0,05). Gelir düzeyi yüksek olan katılımcıların, dikkatli karar verme stilini puanları daha yüksektir. Geliri ve gideri eşit olanlarda kaçınan karar verme puanları daha yüksektir. Geliri giderinden az olanların ise panik karar verme stili puanı daha yüksektir.

Tablo 8

Yaptığı Branş Durumu Değişkenine Göre Karar Verme Ölçeğinin Alt Boyutlarında Kruskal-Wallis Testi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Gruplar	N	Sıra Ort.	X ²	Sd	P	Fark
Karar Vermede Öz Saygı	Dağcılık	150	177,73	6,305	5	,278	
	Tırmanış	41	138,09				
	Yamaç ve Paraşüt	10	153,75				
	Doğa Yürüyüşü	46	171,67				
	Dağcılık, Tırmanış ve Doğa Yürüyüşü	40	180,20				
	Diğer	52	166,66				
Dikkatli Karar Verme Stili	Dağcılık	150	174,39	5,959	5	,310	
	Tırmanış	41	149,28				
	Yamaç ve Paraşüt	10	223,65				
	Doğa Yürüyüşü	46	167,21				
	Dağcılık, Tırmanış ve Doğa Yürüyüşü	40	161,25				
	Diğer	52	172,55				
Kaçıngan Karar Stili Erteleyici	Dağcılık	150	169,87	1,298	5	,935	
	Tırmanış	41	167,28				
	Yamaç ve Paraşüt	10	148,55				
	Doğa Yürüyüşü	46	165,04				
	Dağcılık, Tırmanış ve Doğa Yürüyüşü	40	182,33				
	Diğer	52	171,55				
Erteleyici Karar Verme Stili	Dağcılık	150	162,36	6,288	5	,279	
	Tırmanış	41	178,35				
	Yamaç ve Paraşüt	10	226,65				
	Doğa Yürüyüşü	46	165,79				
	Dağcılık, Tırmanış ve Doğa Yürüyüşü	40	161,36				
	Diğer	52	184,92				
Panik Karar Verme Stili	Dağcılık	150	152,29	17,643	5	,003*	1-2
	Tırmanış	41	207,83				
	Yamaç ve Paraşüt	10	203,45				
	Doğa Yürüyüşü	46	175,39				
	Dağcılık, Tırmanış ve Doğa Yürüyüşü	40	150,70				
	Diğer	52	194,91				

*p<0,05

Tablo 8 incelendiğinde branş değişkeninde tırmanış branşını yapan sporcuların panik karar verme stili puanı daha yüksek bulunmuştur (p<0,05). Branş değişkenine göre, karar vermede öz saygı puanında, dikkatli karar verme, kaçıngan, erteleyici karar verme stilleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir (p>0,05).

Tablo 9

Sporada Yaralanma Kaygısı Ölçeği ile Karar Verme Ölçeğinin Alt Boyutları Arasındaki İlişki

	Sporda yaralanma kaygısı toplam puan	Karar vermede özsaygı	Dikkatli karar verme stili	Kaçıngan karar verme stili	Erteleyici karar verme stili	Panik karar verme stili
Sporda yaralanma	r.	-.232**	.021	.264**	.289**	.388**

kaygısı toplam puan	Sig.		.000	.703	.000	.000	.000
Karar vermede özsaygı	r.			.180**	-.423**	-.360**	-.532**
	Sig.			.001	.000	.000	.000
Dikkatli karar verme stili	r.				-.051	-.050	-.059
	Sig.				.348	.361	.276
Kaçıngan karar verme stili	r.					.453**	.495**
	Sig.					.000	.000
Erteleyici karar verme stili	r.						.621**
	Sig.						.000
Panik karar verme stili	r.						
	Sig.						

*p<0.05, **p<0.01

Tablo 9 incelendiğinde, araştırmaya katılan sporcuların sporda yaralanma kaygısı toplam puanı ile karar vermede özsaygıda anlamlı, negatif ve zayıf bir ilişki bulunmuştur. Sporda yaralanma kaygısı toplam puanı ile karar verme ölçeğinin diğer alt boyutları kaçınan, erteleyici ve panik karar verme stili arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki görülmüştür.

Çalışmamızda elde edilen diğer bulgular değerlendirildiğinde, medeni durum değişkeni ile karar vermede öz saygı puanı, erteleyici, panik karar verme stilleri (p<0,05) arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Diğer stillerde anlamlı farklılık bulunmamaktadır (p>0,05). Karar verme öz saygı puanında evliler daha yüksek puan alırken, erteleyici ve panik karar verme stilini bekarlar daha çok kullanmaktadır. Medeni durum değişkenine göre, spor yaralanması kaygı toplam puanı ve diğer alt boyutlarda anlamlı fark yoktur (p>0,05).

Ayrıca, katılımcıların gelir durumu, branş değişkeni ile spor yaralanması kaygı toplam puanı ile diğer alt boyutlarda, daha önce sakatlık yaşama durumu değişkenleri ile karar verme ölçeği alt boyutları arasında anlamlı fark bulunmamaktadır (p>0,05).

Tartışma ve Sonuç, Öneriler

Araştırmamızda ekstrem sporcularının cinsiyeti ile karar vermede öz saygı puanı arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Erkeklerin öz saygı puanları kadınlardan daha yüksek bulunmuştur. Kadınlarda panik karar verme stili erkeklere göre anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. Ekstrem sporcularda cinsiyet değişkeni ile dikkatli, kaçınan, erteleyici karar verme stillerinde anlamlı farklılıklar bulunmamıştır. Literatürde benzer ve farklı sonuçlar tespit edilmiştir. Deryahanoğlu (2014) yaptığı çalışmada, cinsiyete göre dikkatli karar verme stilini erkeklerin daha çok kullandığını, ancak karar vermede öz saygı puanında, kaçınan, erteleyici ve panik karar verme stillerinde cinsiyetler arasında anlamlı fark bulunmadığını belirtmektedir. Farklı örneklem

gruplarında yapılan çalışmalarda da karar verme stillerinde cinsiyetin etkili olmadığı belirtilmektedir (Akpınar vd., 2015; Aygün ve Güllü, 2015; Baştuğ vd., 2016; Çelik, 2020; Çetinkaya, 2013; Demir vd., 2018; Gacar, 2011; Kazım ve Temel, 2019; Kırgil,2015).

Çalışmamızda cinsiyet değişkeni ile acı çekme kaygısı arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Kadınların acı çekme kaygı puanları daha yüksek bulunmuştur. Ateş vd. (2018), cinsiyete göre kadınların kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Spor yaralanma kaygısı toplam puanında ve diğer alt boyutlarda farklılık tespit edilmemiştir. Ayrıca, Ünver vd. (2020), acı çekme ve yeniden yaralanmada kadın sporcuların kaygı düzeylerinin yüksek olduğunu, Yalçinkaya vd. (2020) ise, cinsiyet ile acı çekme kaygısı arasında tespit edilen farklılığın kadın katılımcılar lehine olduğunu belirtmektedirler. Gönen (2021), yaptığı çalışmada ise, cinsiyet değişkenini değerlendirdiğinde, yeteneğini kaybetme boyutunda anlamlı farklılık olduğunu belirtmekte ve erkek sporcuların kaygılarının kadın sporculara göre daha yüksek olduğunu ifade etmektedir. Hazar (2021), yaptığı çalışmada elit çim hokeyi oyuncularının yaralanma kaygı puanlarında cinsiyete göre anlamlı farklılık olduğunu belirtmektedir. Ekin ve Bülbül (2020), yaptıkları çalışmada spor yaralanma kaygı ölçeği toplam puanında, zayıf algılanma ve sosyal desteği kaybetme kaygısı boyutları ile Tanyeri (2019), hayal kırıklığına uğratma, yeteneğini kaybetme ve sosyal desteği kaybetme kaygısı alt boyutu ile ölçek toplam puanında erkeklerin kaygı puanlarının daha yüksek olduğunu belirtmektedir. Aygün ve Güllü (2015), yabancı ve yerli dalış branşındaki katılımcılarda, Karabulut ve Mavi Var (2019), taekwondocularda, Kaplan (2019), yüzme branşıyla uğraşan bedensel engelli sporcularda yaptıkları çalışmalarda durumluluk ve sürekli kaygı düzeylerinde, cinsiyetler arasında fark saptamamışlardır. Zorba vd. (2016), nin yaptığı çalışmada ise cinsiyetler arasında müsabaka öncesi sürekli kaygı düzeyi bakımından farklılık olmadığı belirtilmektedir. Çimen ve Arıkan (2020), hayal kırıklığına uğratma, acı çekme, sosyal desteği kaybetme kaygılarında, Kaplan ve Andre (2021), yaralanma kaygı puanlarında, Toktaş (2017), okul müsabakalarına katılan erkek katılımcıların sürekli kaygı puanlarının kadınlara göre daha fazla olduğu belirtmektedirler.

Ekstrem sporcularının medeni durum değişkeni ile karar vermede öz saygı puanında, erteleyici ve panik karar verme stilleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Dikkatli karar verme ve kaçınan stillerinde anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Karar vermede öz saygıda evlilerin puanları daha yüksek tespit edilirken, erteleyici ve panik karar verme stilleri ise bekarlar tarafından daha çok kullanılmaktadır. Deryahanoğlu (2014), yaptığı çalışmada hakemlerin medeni durumları ile kaçınan karar verme stili ve öz saygı puanı arasında anlamlı farklılık tespit etmiştir. Kocaman (2019), medeni duruma göre bekar katılımcıların evli katılımcılara göre karar verme stratejilerinin daha iyi olduğunu belirtmektedir. Literatürde farklı örneklerde yapılan

çalışmalarda araştırmacılar medeni durumun etkili olmadığını belirtmektedirler (Atakan ve Arslan, 2020; Çelik, 2020; Gacar, 2011; Ghareeb ve Kaya, 2022; Kırgil, 2015).

Çalışmamızda medeni durum değişkeni ile katılımcıların spor yaralanması kaygısı puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Aygün ve Güllü (2015), yabancı ve yerli katılımcıların durumluluk kaygı puanları, Ateş vd. (2018), sporcuların spor kaygı puanları ile medeni durum değişkeni arasında fark olmadığını belirtmektedirler. Atakan (2020), futbol antrenörlerinde medeni duruma göre kaygı puanları arasında anlamlı farklılığa rastlanmadığını belirtmektedir.

Ekstrem sporcularının daha önceden sakatlık yaşama durumu ile karar vermede öz saygı ve diğer stillerde anlamlı fark bulunmamaktadır. Güvendi vd. (2018), sakatlık geçirme durumuna göre karar vermede öz-saygı puanlarının, dikkatli, panik, kaçınan alt boyutları arasında anlamlı farklılık olduğunu belirtmektedirler. Çalışmamızda daha önceden sakatlık yaşama durum değişkeninde, yeniden yaralanma kaygı boyutunda anlamlı fark bulunmaktadır. Daha önce sakatlık yaşayanların yeniden yaralanma kaygısı daha yüksek bulunmuştur. Spor yaralanma kaygısı toplam ve diğer alt boyut puanlarında anlamlı fark bulunmamaktadır. Demir (2021), spor yaralanması yaşayan sporcularda tekrar sakatlanma, istenilen performansı gösterememe ve sosyal destek gibi kaygı yaratan psikolojik durumlar söz konusu olduğunu belirtmektedir. Şensoy (2021), sporcunun kaygı düzeyinin yaralanma türüne, yaralanma bölgesine, sporcunun spordan uzak kalma süresine ve yaralanma kaygısına bağlı olduğunu belirtmektedir Budak vd. (2020), geçmiş dönemde sportif sakatlık yaşayan sporcuların eğitim düzeyleri ve spor yaralanması kaygı ölçeği toplam puanları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığını belirtmektedirler. Ünver vd. (2020), daha önce spor yaralanması yaşama durumu ile spor yaralanma kaygı düzeyleri alt boyutlarından zayıf algılanma kaygısı, acı çekme ve yeteneğini kaybetme arasında anlamlı farklılık tespit etmişlerdir. Ayrıca, diğer alt boyutlarda anlamlı farklılık tespit edilmediğini belirtmektedirler. Karabulut ve Mavi Var (2019), taekwondocuların yarışma esnasında yaralanma durumları ile kaygı puanları arasında anlamlı farklılık olmadığını belirtmektedirler.

Çalışmamızda eğitim durumu ile karar vermede öz saygı puanında anlamlı farklılık bulunmuştur. Eğitim durumu ile kaçınan, erteleyici ve panik karar verme stilleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Lisans mezunlarının karar vermede öz saygı puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Lise mezunlarının karar verme stillerinden kaçınan, erteleyici, panik karar verme puanları daha yüksek bulunmuştur. Araştırmacılar farklı örnekleme yaptıkları çalışmalarda, eğitim durumunun karar verme stillerinde etkili olmadığını belirtmektedirler (Çelik, 2020; Gacar, 2011; Ghareeb ve Kaya, 2022; Kırgil, 2015). Şenbakar (2021), futbolcuların eğitim değişkenini değerlendirdiğinde karar vermede özsaygı ve erteleyici alt boyutları arasında anlamlı farklılık olduğunu belirtmektedir. Kazım ve Temel (2019), eğitim durumu ile dikkatli karar verme alt boyutu arasında anlamlı farklılık tespit etmişlerdir. Ayrıca lisansüstü eğitim alan antrenörler lehine fark

olduğunu belirtilmektedir. Atakan ve Arslan (2020), karar vermede öz saygı puanında ve karar verme stillerinde eğitim düzeyinin etkili olduğunu belirtmektedirler.

Çalışmamızda eğitim durumu değişkenine göre yeniden yaralanma kaygı puanları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Lisansüstü eğitim alan katılımcıların yeniden yaralanma kaygı puanları daha yüksek bulunmuştur. Spor yaralanması kaygı toplam puan ve diğer alt boyutlar arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Ateş ve vd. (2018) ve Aygün ve Güllü (2018), sporcuların durumluk kaygı düzeyi ile eğitim düzeyi arasında farklılık olmadığını tespit etmişlerdir. Atakan (2020), araştırmaya katılan futbol antrenörlerinin eğitim durumu ile kaygı seviyesi arasında anlamlı ilişki gözlenmediğini belirtmektedir. Kaplan (2019), yaptığı çalışma sonucunda, katılımcıların eğitim durumları ile durumluluk ve sürekli kaygı seviyeleri arasında anlamlı fark bulamamıştır. Budak vd. (2020), eğitim düzeyleri ve spor yaralanması kaygı ölçeğinde alınan toplam puanlar arasında anlamlı fark olmadığını belirtmektedirler.

Katılımcıların gelir düzeyi giderinden fazla olan ekstrem sporcuların karar vermede öz saygı puanı yüksek bulunmuştur. Dikkatli, kaçınan ve panik karar verme stilleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Erteleyici karar verme stilinde ise anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Dikkatli karar verme stilini gelir düzeyi fazla olan katılımcılar, kaçınan karar verme stilini gelir ve gideri eşit olanlar, panik karar verme stilini ise geliri giderinden az olan katılımcılar daha fazla kullanmaktadırlar. Akpınar vd. (2015) ve Kırgil (2015), gelir değişkeninin karar vermeyi etkilemediğini belirtmektedirler.

Çalışmamızda gelir durumu değişkeni ile spor yaralanması kaygı toplam puanı ve alt boyutlar arasında anlamlı fark bulunmamaktadır. Aygün ve Güllü (2015), gelir durumunun yerli katılımcılarda spor yaralanma kaygısını etkilemediğini ancak, yabancı katılımcıları etkilediğini belirtmektedirler. Kaplan (2019), yılında yaptığı çalışma sonucunda, katılımcıların gelir durumları açısından durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri arasında anlamlı farklılık olmadığını belirtmektedir. Türkçapar (2012), aylık gelir düzeyi ile sürekli kaygı düzeyi puanları arasında farklılık olmadığını belirtmektedir. Ekin ve Bülbül (2020) yaptıkları çalışmada, katılımcıların gelir durumu ile spor yaralanma kaygı seviyesi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmediğini belirtmektedirler.

Ekstrem spor branşları içerisinde, tırmanış branşını yapan sporcular panik karar verme stilini daha çok kullanmaktadırlar. Branş değişkeni ile karar vermede öz saygı puanı arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Ayrıca kaçınan, erteleyici karar verme stillerinde anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Çalışmamızda katılımcıların branş durumu değişkeni ile spor yaralanması kaygı toplam puanı ile alt boyutları arasında istatistiki olarak farklılık bulunmamaktadır. Aygün ve Güllü (2015), yerli turistlerde sürekli kaygı puanlarının ekstrem spor yapma durumuna göre farklılık göstermediğini belirtmektedirler. Ateş vd. (2018), spor branşına yönelik yaptıkları değerlendirmede kaygı ölçek puanlarında, voleybolcuların kaygı seviyelerinin basketbolcuların kaygı seviyesine göre

daha fazla olduğunu belirtmektedirler. Kaplan ve Andre (2021), Tanyeri (2019), takım ve bireysel sporcuların yaralanma kaygı düzeyleri arasında fark olmadığını belirtmektedirler. Toktaş (2017), durumluluk kaygı ve sürekli kaygı puanlarında takım ve bireysel branşlar arasında anlamlı farklılık olduğunu tespit etmiştir.

Çalışmamızda, araştırmaya katılan sporcuların, sporda yaralanma kaygısı toplam puanı ile karar vermede özsayıda anlamlı, negatif ve zayıf bir ilişki bulunmuştur. Sporda yaralanma kaygısı toplam puanı ile karar verme ölçeğinin diğer alt boyutları kaçınan, erteleyici ve panik karar verme stili arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki görülmüştür.

Sonuç olarak, ekstrem spor branşlarında yaralanma kaygısı ve karar verme stillerinde birçok demografik değişkenin etkili olduğu tespit edilmiştir. Bu spor branşının hayati riskler taşıması nedeniyle, multidisipliner araştırmaların farklı yaş gruplarında ve spesifik alanlarda yapılması önerilmektedir.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik değerlendirme kurulu: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Yayın Etik Kurulu

Etik değerlendirme belgesinin tarihi: 07.01.2022

Etik değerlendirme belgesinin sayı numarası: 2022/02-13

Araştırmacıların Katkı Oranları Beyanı

Araştırmanın tüm aşamalarında dört yazar da eşit katkıda bulunmuştur.

Çatışma Beyanı

Yazarların araştırma ile ilgili bir çatışma beyanı bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Akpınar, Ö., Temel, V., Birol, S. Ş., Akpınar, S., ve Kazım, N. (2015). Üniversitede okuyan hokey sporcularının karar verme stillerinin belirlenmesi. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(3),92–99.
- Altay, B., Baştuğ, G., ve Arıkan, İ. İ. (2018). Goal commitment and psychological resilience among cycling athletes. *European Journal of Physical Education and Sport Science*.
- Atakan, A. (2020). Futbol antrenörlerinin sürekli kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(105), 369-376. <https://dx.doi.org/10.47356/TurkishStudies>.
- Atakan, A., ve Arslan, C. (2020). Farklı klasmandaki futbol hakemlerinin karar verme stillerinin incelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*. 4(1), 56–70.
- Ateş, C., Yıldız, Y., ve Yıldız, K. (2018). Profesyonel basketbol ve voleybolcuların antrenör iletişim beceri düzeyleri algısı ve sporcuların kaygı düzeylerinin araştırılması. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5(3), 40–52. <https://doi.org/10.17680/erciyesakademia.331618>
- Aydın, P. Ç. (2017). Kaygı ve endişe. *Türkiye Klinikleri Psikiyatri Dergisi-Özel Konular*, 10(4), 228-236.
- Aygün, Y., ve Güllü, E. (2019). *Dalış sporu yapan yerli ve yabancı turistlerin kaygı düzeylerinin bazı değişkenlerle değerlendirilmesi*. Sonçağ Matbaacılık.

- Baştuğ, G., Duman, S., Akçakoyun, F., ve Karadeniz, F. (2016). Football referees; stress, self-confidence, decision making futbol hakemlerinde; stres, özgüven, karar verme. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 5399-5406. doi:10.14687/jhs.v13i3.4213
- Brymer, E., ve Oades, L. G. (2009). Extreme sports: a positive transformation in courage and humility. *Journal of Humanistic Psychology*, 49(1), 114–126. <https://doi.org/10.1177/0022167808326199>
- Brymer, E., ve Schweitzer, R. (2013). Extreme sports are good for your health: A phenomenological understanding of fear and anxiety in extreme sport. *Journal of Health Psychology*, 18(4), 477–487. <https://doi.org/10.1177/1359105312446770>
- Brymer, E., ve Schweitzer, R. (2017). *Phenomenology and the extreme sport experience* (1st Edition). Routledge.
- Budak, H., Sanioğlu, A., Keretli, Ö., Durak, A., ve Barış, Ö. Z. (2020). Spor yaralanmasının kaygı üzerindeki etkileri. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 38–47.
- Caz, Ç. Kayhan, R. F., ve Bardakçı, S. (2019). Spor Yaralanması Kaygı Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *Spor Hekimliği Dergisi, Turkish Journal of Sports Medicine*, 54(1).
- Çelik, D.Ö. (2020). Farklı spor dallarında görev yapan hakemlerin karar verme stillerinin incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(4):385–398. <https://doi.org/10.31680/gaunjs.776473>
- Çetinkaya, E. (2013). *Atış branşlarında yarışmalara katılan üst seviye atış sporcularının karar verme becerilerinin performansına olan etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Kütahya.
- Çimen, E., ve Arıkan, G. (2020). Üniversite adaylarının spor yaralanma kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Eurasian Research in Sport Science*, 2(5), 118–127. <https://doi.org/10.35333/ERISS.2020.274>
- Demir, G. T., Namlı, S., Hazar, Z., Türkeli, A., ve Cicioğlu, H. İ. (2018). Bireysel ve takım sporcularının karar verme stilleri ve mental iyi oluş düzeyleri. *Celay Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(1), 176–191.
- Demir, M. (2021). Investigation of injury anxiety in amateur football players. *International Journal of Sport Culture and Science*, 9(2), 201-212. <https://orcid.org/0000-0001-7625-9965>
- Deniz, M. (2004). Üniversite öğrencilerinin karar vermede öz saygı karar verme stilleri ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi üzerine bir araştırma. *Eurasian Journal of Educational Research*, (15), 23-35.
- Deniz, M., ve Avşaroğlu, S. (2014). Üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ yeteneklerinin karar vermede özsaygı ve karar verme stillerini açıklama düzeyinin incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 121-138. <https://doi.org/10.17556/jef.95251>
- Deryahanoğlu, G. (2014). *Kick boks hakemlerinin karar verme ve atılganlık düzeylerinin algılanan mesleki yeterlilik üzerine etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Sakarya.
- Egesoy, H., Eniseler, N., Çamlıyer, H., ve Çamlıyer, H. (1999). Elit ve elit olmayan futbol oyuncularının karar verme performanslarının karar verme hızı ve verilen kararın doğruluğu açısından karşılaştırılması. *Celay Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 22-33.
- Ekin, H., ve Bülbül, R. (2020). Badminton oyuncularının spor yaralanması kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Ulusal Kinesyoloji Dergisi*, 1(1), 1-10.
- Gacar, A. (2011). *Türkiye'deki beden eğitimi ve spor öğretim elemanlarının karar verme ve atılganlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Elazığ.
- Ghareeb, M., ve Kaya, M. (2022). Futbolcuların karar verme stillerinin bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 119-131. <https://doi.org/10.38021/asbid.1086910>
- Gönen, M. (2021). Investigation of injury anxiety level of archers according to various parameters. *Students of Faculty of Sport Sciences and Club Athletes*, 4(4), 506-513.
- Gülşen, D. B. A., Yarayan, Y. E., ve Yıldız, A. B. (2023). Atletik zihinsel enerjiyi uyku davranışları bağlamında tahmin etme. *Cbü Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(1), 265-275.

- Güvendi, B., Türksoy Işım A., ve Güçlü, M. (2018). Korumalı futbol (amerikan futbol) sporcularının kişilik özellikleri ve psikolojik performans stratejileri ile karar verme stilleri arasındaki ilişki. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 8(2),159–175.
- Hazar, K. (2021). The relationship between injury anxiety and forgiveness flexibility: a research for elite field hockey athletes. *Pakistan Journal of Medical and Health Sciences*, 15(5), 1673–1679. <https://doi.org/10.53350/pjmhs211551673>.
- Johnson, J. G. (2006). Cognitive modeling of decision making in sports. *Psychology Of Sport and Exercise*, 7(6), 631–652. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2006.03.009>.
- Kaplan, E., ve Andre, H. (2021). Investigation of the relationship between mental training and sports injury anxiety. *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 23(1), 1-8. doi:10.15314/tsed.692936
- Kaplan, H. (2019). *Yüzme türkiye şampiyonasına katılan bedensel engelli sporcuların kaygı düzeylerinin araştırılması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı, Kütahya.
- Karabulut, E.O., ve Mavi Var, S. (2019). Taekwondocuların durumluk ve sürekli kaygılarının müsabaka performansı ve yaralanma durumu ile ilişkisi. *Türk Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 47-54.
- Karasar, N. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri: kavramlar, teknikler ve ilkeler*. 27. Baskı, Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kazım, N., ve Temel, V. (2019). Antrenörlerin karar vermede öz saygı ve karar verme düzeylerinin belirlenmesi. *Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21(4), 75–85.
- Kırgıl, F. (2015). *Beden eğitimi öğretmenleri ile diğer branş öğretmenlerinin karar verme ve atılganlık düzeylerinin bazı değişkenlikler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Kocaman, H. (2019). *Yüzme antrenörlerinin problem çözme becerileri ve karar verme stratejilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antrenörlük Eğitimi Ana Bilim Dalı, Antrenman ve Hareket Bilimleri Bilim Dalı, Ankara.
- Mann, M.E., Bradley, R. S., ve Hughes, M.K. (1998). Global-scale temperature patterns and climate forcing over the past six centuries. *Nature*, 392(6678), 779-787.
- Marasso, D., Laborde, S., Bardaglio, G., ve Raab, M. (2014). A developmental perspective on decision making in sports. *International Review Of Sport and Exercise Psychology*, 7(1), 251–273. <https://doi.org/10.1080/1750984X.2014.932424>
- Patel, D. R., Omar, H., ve Terry, M. (2010). Sport-related performance anxiety in young female athletes. *Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology*, 23(6), 325–335. <https://doi.org/10.1016/j.jpag.2010.04.004>
- Raggiotto, F., Scarpi, D., ve Moretti, A. (2020). Advertising on the edge: appeal effectiveness when advertising in extreme sports. *International Journal of Advertising*, 39(5), 655–678. <https://doi.org/10.1080/02650487.2019.1653009>
- Rex, C. C., ve Metzler, J. N. (2016). Development of the sport injury anxiety scale. *Measurement in Physical Education and Exercise Science*, 20(3), 146-158.
- Sánchez, A. C. J., Calvo, A. L., Buñuel, P. S.-L., ve Godoy, S. J. I. (2009). Decision-making of spanish female basketball team players while they are competing. *Revista de Psicología Del Deporte*, 18(3), 369–373.
- Sharma, V. K., Rango, J., Connaughton, A. J., Lombardo, D. J., ve Sabesan, V. J. (2015). The current state of head and neck injuries in extreme sports. *Orthopaedic Journal of Sports Medicine*, 3(1), 1-6. <https://doi.org/10.1177/2325967114564358>
- Smith, R. E., Smoll, F. L., ve Schutz, R. W. (1990). Measurement and correlates of sport-specific cognitive and somatic trait anxiety. *The Sport Anxiety Scale. Anxiety Research*, 2(4), 263-280. <https://doi.org/10.1080/08917779008248733>
- Şenbakar, K. (2021). Elazığ ilindeki futbolcuların karar verme stillerinin incelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 5(2),11-17.
- Şensoy, C., Şenel, Ö., ve Akarçesme, C. (2022). Bazı spor branşlarında spor yaralanma çeşitleri ile yaralanma kaygısı arasındaki ilişkini belirlenmesi. *Ulusal Kinesyoloji Dergisi*, 2(2), 27-41.
- Tanyeri, L. (2019). Farklı branş sporcularında yaralanma kaygısının incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 13(19), 577-591. <https://doi.org/10.26466/opus.588668>

- Tekin Ö. A., ve Ehtiyar, V.R. (2010). Yönetimde karar verme: batı antalya bölgesindeki beş yıldızlı otellerde çalışan farklı departman yöneticilerinin karar verme stilleri üzerine bir araştırma. *Journal Of Yaşar University*, 5(20), 3394–3414.
- Tekin, M., Özmutlu, İ., ve Erhan, S. (2009). Özel yetenek sınavlarına katılan öğrencilerin karar verme ve düşünme stillerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(3), 42-56.
- Toktaş, S. (2017). *Okul spor müsabakalarına katılan lise öğrencilerinin kaygı, özgüven ve güdülenmeleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Trabzon.
- Tural, V. , Söğüt, T. , Göncü, B. S., ve Işık, İ. (2022). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin COVID-19 Pandemi Sürecinde Fiziksel Aktivite ile Depresyon Durumlarının İncelenmesi . *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi* , 5 (4) , 984-993 . DOI: 10.38021/asbid.1185174
- Türkçapar, Ü. (2012). Güreşçilerin farklı değişkenler açısından sürekli kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(1), 129-140.
- Ünver, Ş., Şimşek, E., İslamoğlu, İ., ve Arslan, H. (2020). Üniversite takımlarında yer alan sporcuların yaralanma kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(3), 400-410.
- Yalçınkaya, A., Demirci, M., ve Kızılyar, G. N. (2020). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin spor yaralanmalarındaki kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 43-51.
- Yarayan, Y. E., Güngör, N., Çelik, O. B., ve Gülşen, D. B. A. (2022). Yol Analizi: Sporcu Kimliği Bağlamında Psikolojik Performans Stratejilerini Tahmin Etme. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(3), 699-712.
- Yarayan, Y. E., İlhan, E. L., Esentürk, O. K., Çağrı, A. R. I., ve Gülşen, D. B. A. (2023). Does Emotional Intelligence Affect Mental Toughness In Physically Disabled Athletes?. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 231-242.
- Zorba, E., Gürel Göksel, A., G., Adem, P., ve Zorba, N. (2016). Futbol hakemlerinin müsabaka öncesi sürekli kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi (Ege Bölgesi Örneği). *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 175-181. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000294

Bu eser [Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) ile lisanslanmıştır.